

O. P. JINDAL SCHOOL, SAVITRI NAGAR
Periodic Test-3 (Round -1) (2025 – 2026)

Class: VI

MM: 20

Subject: Sanskrit

Time: 1. Hr.

Name: _____ Class / Section: _____ Roll No.: _____

General Instructions:- All questions are compulsory

प्र०1 अधोलिखितं श्लोकांशं ध्यानेन पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत—

(निम्नलिखित गद्यांश को ध्यान से पढ़कर प्रश्नों के उत्तर संस्कृत भाषा में लिखिए)

राधिका एषु दिनेषु कूर्दमाना एव चलति। यतः गृहे नूतनाः अतिथयः सन्ति। ते च विशिष्टाः सन्ति। माता, पुत्रौ, पुत्र्यौ च मिलित्वा ते तत्र पंच सन्ति। अहोरात्रं तस्याः चिन्ता एकत्र एव। गृहस्य छद्वा उपरि। तत्र एव तस्याः मनः अस्ति। कुतूहलम् अस्ति, के ते इति ? ते न अन्ये, काचित् मार्जारि तस्याः चत्वारः शावकाः च। आम्, ते एव विशिष्टाः अतिथयः। सा तु तेषां नामानि अपि चिन्तितवती — तन्वी, मृद्वी, शबलः, भीमः च इति। तन्वी आकृत्या सुन्दरी, मृद्वी स्पर्शेन अतीव कोमला। शबलः चित्रवर्णः तथा च भीमः किञ्चित् स्थूलः।

- I एकपदेन उत्तरत— (केवलं प्रश्नद्वयम्) (½x2=1)**
- i राधिका कथम् चलति स्म ?
- ii गृहे कति अतिथयः सन्ति ?
- iii चित्रवर्णः कः अस्ति ?
- II पूर्णवाक्येन उत्तरत— (केवलं प्रश्नद्वयम्) (1x2=2)**
- i मार्जारि शावकानां नामानि कानि ?
- ii विशिष्टाः अतिथयः के सन्ति ?
- iii मार्जयाः शावकाः कीदृशाः सन्ति ?
- III यथानिर्देशम् उत्तरत— (निर्देशानुसार उत्तर लिखिए) (1x2=2)**
- i 'चलति' इति क्रियायाः कर्तापदं किम् ?
- (अ) राधिका (ब) मार्जारि
- (स) दिनेषु (द) एव
- ii 'अतीव कोमला' अनयोः पदयोः विशेषणपदम् किम् ?
- (अ) अतीव (ब) कोमला
- (स) अति (द) इव
- iii 'छत के ऊपर' इत्यर्थे गद्यांशे किम् पदं प्रयुक्तम् ?
- (अ) अहोरात्रम् (ब) छद्वा उपरि।
- (स) कूर्दमाना (द) गृहस्य

प्र0 2 अधोलिखितेषु वाक्येषु मञ्जूषायां प्रदत्त अव्ययपदैः रिक्तस्थानानि पूरयत—
(निम्नलिखित वाक्यों में मञ्जूषा से उचित अव्ययपद चुनकर रिक्तस्थान पूरा कीजिए)

(1x6=6)

कुत्र, बहि, तत्र, अधः, उपरि, अन्तः

- i अमितः गृहात् ————— गच्छति ।
- ii एकः वानरः वृक्षस्य ————— उपरि तिष्ठति ।
- iii सः फलानि ————— क्षिपति ।
- iv ————— एकः बिडालः अस्ति ।
- v बिडालः गृहस्य ————— प्रविशति ।
- vi मार्जारः ————— अस्ति ?

प्र0 3 अधोलिखितप्रश्नानां संज्ञापदानां स्थाने सर्वनामपदानां प्रयोगं कुरुत —
(निम्नलिखित प्रश्नों में उचित सर्वनाम पदों से सही उत्तर चुनकर लिखिए)

(½x6=3)

- i) बालः पठति । ————— पठति । (सः / सा / ते)
- ii) कन्या खेलति । ————— खेलति । (सा / सः / ते)
- iii) पुरुषौ गच्छतः । ————— गच्छतः । (सः / ते / तौ)
- iv) महिलाः पचन्ति । ————— पचन्ति । (ताः / सा / ते)
- v) बालिकाः खेलन्ति । ————— खेलन्ति । (सः / सा / ताः)
- vi) सुधा नृत्यति । ————— नृत्यति । (सा / तौ / ते)

प्र04 उदाहरणानुसारं रिक्तस्थानानि पूरयत —(उदाहरण के अनुसार वाक्य लिखिए)

(½x6=3)

- यथा — ते पठन्ति । (पठति , पठन्ति)
- i) त्वम् ——— । (हसति , हससि)
 - ii) अहम् ——— । (लिखामि , लिखावः)
 - iii) सः ——— । (पठन्ति , पठति)
 - iv) तौ ——— । (लिखतः , लिखथः)
 - v) यूवाम् ——— । (नमथः , नमथ)
 - vi) आवाम् ——— । (गच्छावः , गच्छामः)

प्र0 5 निम्नलिखित 'क' स्तम्भस्य 'ख' स्तम्भेन समुचितं मेनलं कुरुत—
('क' और 'ख' स्तम्भों का उचित अर्थ के साथ मिलान कीजिए)

(½x6=3)

- i) नूतनाः (क) सम्मिल्य
- ii) मन्दं मन्दम् (ख) पृष्ठभागतः
- iii) किमर्थम् (ग) सम्पूर्ण दिनम्
- iv) आदिनम् (घ) किं निमित्तम्
- v) पृष्ठतः (ङ) शनैः शनैः
- vi) मिलित्वा (च) नवीनाः

—000—